



בש"פ 8389/15 - אוסאמה מאגד אבו כאטר נ' מדינת ישראל

פלילי - חוק העונשין - עבירות כלכליות

פלילי - חוק העונשין - עבירות מס

פלילי - מעצרים

var MareMakom = "בשפ 8389/15 - אוסאמה מאגד אבו כאטר נ' מדינת ישראל, תק-על 2015(4),
{;p.IDHidden{display:none ;" (27/12/2015)14394

בבית המשפט העליון

בש"פ 8389/15

לפני:

העורר:

כבוד השופט ס' ג'ובראן
אוסאמה מאגד אבו כאטר

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 30.11.2015 במ"ת
47711-03-15 שניתנה על ידי כבוד השופטת ר'
פלדמן-פרידמן

י' בטבת התשע"ו (22.12.2015)
עו"ד נסים זידאן

תאריך הישיבה:
בשם העורר:

עו"ד יורם הירשברג; עו"ד ליאת בכור

בשם המשיבה:

החלטה



1. לפניי ערר בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ר' פרידמן-פלדמן) במ"ת 47711-03-15 מיום 30.11.2015, במסגרתה נדחתה בקשתו של העורר לעיון חוזר בהחלטה לעצור אותו עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו בת"פ 47762-03-15.

כתב האישום

2. נגד העורר, חמישה נאשמים נוספים (העורר והחמישה ייקראו להלן: הנאשמים) ו-30 חברות נאשמות הוגש ביום 23.3.2015 כתב אישום, המייחס להם מעורבות בתוכנית עבריינית רחבת היקף לביצוע שורה של עבירות כלכליות. על פי המפורט בחלק הכללי של כתב האישום, הנאשמים וארבעה אנשים נוספים (להלן: הקבוצה) קשרו קשר להקמת פלטפורמה להפצת אלפי חשבוניות מס פיקטיביות בהיקף של מאות מיליוני שקלים, בתמורה לתשלומי עמלה שישולמו להם (להלן: הקשר). על פי המתואר, הנאשמים התחמקו בעצמם וסייעו לאחרים להתחמק מתשלום מס הכנסה ומס ערך מוסף שלא כדין, בשיעורים אשר הגיעו, לכל הפחות, לסכום של 600 מיליון ₪; וכן הלבנו הון בסך כולל של לפחות 140 מיליון ש"ח. על פי הנטען בכתב האישום, פעילותה העבריינית של הקבוצה נעשתה תוך התארגנות שיטתית ומתוחכמת, ותוך חלוקת תפקידים ברורה במסגרתה היה לכל חבר בקבוצה תחום אחריות משלו, כאשר לעורר מיוחס כי היווה את הרוח החיה של הקבוצה וכי היה זה שניהל והתווה את פעילותה.

בגין מעשיהם במסגרת הקשר, יוחסו לחברי הקבוצה בכתבי האישום עבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961; לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); ולפי חוק העונשין, התשל"ז-1977. לעורר יוחסו בנוסף לעבירות אלה גם עבירות של שוחד וזיוף.

3. הפרק הראשון בכתב האישום עסק בהקמת חברות קש במרמה. על פי עובדות פרק זה, הקבוצה, בהובלתו של העורר, רכשה עשרות חברות ורשמה בהן כבעלי מניות וכמנהלים אנשים קש-יום אשר אותרו על ידה, ואשר קיבלו משכורת חודשית תמורת רישומם כאמור (להלן בהתאמה: חברות הקש ו-השכירים) - כל זאת בידיעה כי החברות ינוהלו בפועל על ידי הקבוצה ולא על ידי השכירים. רישום השכירים נעשה תוך הכנת והגשת מסמכי תאגיד כוזבים לרשם החברות, וביניהם פרוטוקולים של אסיפות כלליות וישיבות דירקטוריון ותקנון חברה, המשווים כסות של התנהלות לגיטימית לחברות הקש. חלק מהמסמכים הללו זויפו על ידי הקבוצה, באמצעות חותמות וחתימות מזויפות של מספר עורכי דין, ללא אישורם או ידיעתם. בהמשך, פעלה הקבוצה כדי לפתוח במרמה חשבונות בנק לחברות הקש, וזאת תוך שימוש במסמכי התאגיד הכוזבים והמזויפים ותוך הצגת מצגי שווא לבנק הדואר. על פי המתואר, בשיטה זו הצליחה הקבוצה לפתוח 36 חשבונות תאגיד וחשבונות עסקיים בבנק הדואר ובבנקים שונים, על שם חברות הקש - כאשר בכל אחד מהחשבונות הללו נרשם חבר קבוצה אחר כמורשה חתימה (להלן: חשבונות הבנק). באמצעות חברות הקש וחשבונות הבנק, הונפקו לחברי



הקבוצה פנקסי שיקים, פנקסי חשבוניות וקבלות, אשר שימשו להוצאת הקשר אל הפועל.

4. הפרק השני בכתב האישום עסק בעבירות המס אותן ביצעו חברי הקבוצה. על פי עובדות פרק זה, הקבוצה הוציאה אלפי חשבוניות מס פיקטיביות על שם חברות הקש והפיצה אותן לגורמים חיצוניים לקבוצה (להלן: הרוכשים), בתמורה לתשלום עמלה. הרוכשים השתמשו בחשבוניות הללו כדי להגדיל בספרי החשבונות שלהם את הוצאותיהם המוכרות לצורכי מס, וכך הפחיתו במרמה את גובה הכנסותיהם החייבות במס. על פי הנטען, הקבוצה פעלה בצוותים סדורים של שלושה, כאשר בראש כל צוות עומד אחד מחברי הקבוצה, לצד איש שטח ונהג. כאשר רוכש פוטנציאלי פנה לקבוצה, נערכה פגישה בינו לבין אחד הצוותים, בה נכחו גם חלק מהשכירים. ראש הצוות היה מנחה את השכירים לחתום על חוזי עבודה פיקטיביים מול הרוכש, אשר נחזו להיות חוזי עבודה, ועל בסיס חוזים אלו הוצאו בהמשך החשבוניות הפיקטיביות לרוכש. לעורר מיוחס כי בדרך המפורטת לעיל, הפיץ 4,170 חשבוניות פיקטיביות.

נוסף על כך, על פי המתואר בפרק השני לכתב האישום, חלק מחברי הקבוצה היו עורכים מדי חודש דיווחים תקופתיים לרשויות מס ערך מוסף, אליהם הוסיפו פרטים כוזבים בדבר היקף העסקאות שבוצעו על ידי חברות הקש והיקף התשומות – וזאת, במטרה ליצור מצג שווא של פעילות לגיטימית ועסקאות אמת המבוצעות מול הרוכשים, וכך להסתיר את הפעילות העבריינית המתבצעת. על פי הנטען, בדרך זו הוצאו 99 דו"חות כוזבים לרשויות המס על ידי חברי הקבוצה.

עוד נטען בפרק השני, כי הקבוצה הרוויחה מפעולות הפצת החשבוניות סכום של כ-30.5 מיליון ש"ח. הרווחים חולקו כך שהעורר, כראש הקבוצה, זכה ל-50 אחוז מרווחיה, ואילו שאר חברי הקבוצה, מלבד אדם אחד, קיבלו חלק שווה מהסכום הנותר. אותו אדם לא התחלק ברווחי הקבוצה, אלא קיבל תשלומים עיתיים בעבור הפעולות אותן ביצע. על פי הנטען, העורר ושאר חברי הקבוצה לא דיווחו על הסכומים אותם קיבלו לרשויות המס ולא שילמו את מיסי ההכנסה הנובעים מסכומים אלו.

5. הפרק השלישי בכתב האישום עסק בעבירות הלבנת הון אשר בוצעו על ידי חברי הקבוצה. על פי הנטען, בסך הכול התקבל בגין הפצת החשבוניות הפיקטיביות אצל חברי הקבוצה סכום של כ-140 מיליון ש"ח, כאשר רכוש זה הוא רכוש אסור, כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון. על פי עובדות הפרק השלישי לכתב האישום, הקבוצה ביצעה ברכוש האסור פעולות שונות, במטרה להסוות ולהסתיר את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו ואת תנועותיו. זאת, הן באמצעות החזקת הכסף בחשבונות הבנק של חברות הקש – בהם כאמור לעיל, היו חברי הקבוצה מורשי חתימה – והן באמצעות הפקדת כספים אצל שני עסקים נותני שירותי מטבע, בהם פתחו כרטיסי לקוח.

6. הפרק הרביעי ייחס לעורר ולנאשם 3 בכתב האישום (להלן: בלאל) מתן שוחד. על פי המתואר



בפרק זה, העורר הנחה את בלאל לתת שוחד למנהל ולסגן מנהל סניף ברשות הדואר שוחד, בכך שרכוש מוצרים רבים אשר נמכרו על ידי הסניף בהיקפים של 1,000-4,000 ש"ח מדי שבוע. רכישות אלו זיכו את מנהל הסניף ואת סגנו בהטבות שונות, וחלק מהמוצרים שנרכשו אף ניתנו במתנה לסגן. בתמורה למעשים המתוארים, מנהל הסניף וסגנו שיתפו פעולה עם הקבוצה, ואפשרו לחבריה למשוך כספים במזומן מחשבונות בנק הדואר של הקבוצה, תוך הפרת הכללים וההנחיות התפעוליות של בנק הדואר, ולעתים אף מבלי שיהיו מורשי חתימה בחשבונות מהם משכו את הכסף.

ההליכים עד כה

7. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר ושאר הנאשמים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. בבקשה נטען כי קיימת תשתית ראייתית מוצקה להוכחת העבירות המיוחסות לעורר, המבוססת בין השאר על הודאות חלק מהקבוצה, על חומר שנתפס אצל נותני שירותי המטבע ועל סרטונים שנמצאו ברשותו של העורר ומתעדים חלק מהעבירות. בנוסף, המשיבה טענה כי מתקיימות בעורר שתי עילות מעצר: האחת, יסוד סביר לחשש כי אי-מעצרו של העורר עד לתום ההליכים יביא לשיבוש הליכי משפט, להשפעה על עדים ולהתחמקות מהליכי השפיטה, לפי סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים; והשנייה, עילת המסוכנות, לפי סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים, אשר התבססה על קיומה של מסוכנות כלכלית אשר נשקפה מצד העורר לקופה הציבורית. המשיבה הדגישה בבקשתה כי המסוכנות הנשקפת מהעורר אינה ערטיאלית, שכן הוא בעל עבר פלילי בגין עבירות מס שונות, בהן הורשע בשנים 2009 ו-2014, אך ההרשעות בהן לא הרתיעו אותו מביצוע עבירות כלכליות נוספות. בבקשה נטען כי יש בכך להעיד על זילות החוק מצדו של העורר.

8. בדיון שנערך ביום 11.6.2015 בפני בית המשפט המחוזי בתיק המעצר, הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. הואיל והעורר החל לרצות בחודש אפריל 2015 מעצר בן 8 חודשים, הסכים בא-כוחו למעצר עד לתום ההליכים – תוך שהוסכם בינו לבין המבקשת כי יוכל להגיש בחודש ספטמבר 2015 בקשה להפנות אותו לעריכת תסקיר שירות מבחן. בהתאם להסכמת הצדדים, הורה בית המשפט המחוזי בהחלטתו מאותו יום על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

9. בהתאם להסכמת הצדדים, העורר הגיש ביום 7.9.2015 בקשה להפנות אותו לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר מעצר. בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשה ביום 9.9.2015, וקבע מועד לדיון בתסקיר ליום 16.11.2015. התסקיר הוגש ביום 9.11.2015, ובו ציין שירות המבחן כי העורר תיאר שהמעצר המחיש לו את תוצאות מעשיו ואפשר לו לערוך חשבון נפש מעמיק ובלתי מתפשר, במיוחד נוכח היות התנהגותו חריגה לאורח חיי משפחתו ונוכח המחיר שבני משפחתו משלמים לאחר מעצרו. שירות המבחן התרשם כי העורר קיבל אחריות למעשיו, והעריך כי חשיפת התנהלותו הבעייתית ומעצרו



הפחיתו את הסיכון הנשקף ממנו להישנות המעשים. שירות המבחן התייחס גם למפקחים אותם הציע העורר, וציין כי מדובר באנשים רציניים בעלי מוטיבציה לפקח עליו. נוכח כל האמור, שירת המבחן המליץ על שחרור של העורר למעצר בית מלא, איסור מגע עם המעורבים בפרשה ועם מכשירי תקשורת.

10. ביום 16.11.2015, נערך דיון בתסקיר בבית המשפט המחוזי. בדיון, ביקש העורר לשחרר אותו למעצר בפיקוח אלקטרוני, בדירה שנשכרה עבורו בשכונת תלפיות, בקרבה לתחנת משטרה בה יוכל להתייצב. בא-כוח העורר טען כי עברו הפלילי נוגע לאירועים מהשנים 2002-2005, אשר אינן דומים בחומרתם לעבירות מושא כתב האישום, והוסיף כי התקופה מאחורי סורג ובריה הפחיתה את מסוכנותו. ביום 30.11.2015, דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר. בהחלטתו, בית המשפט ציין כי על פי רוב, לא נשקפת מסוכנות במקרים של עבירות כלכליות, המצדיקה מעצר עד תום ההליכים. עם זאת, בית המשפט המחוזי הטעים כי קיים חריג לכלל זה במקרים בהם מדובר בעבירות כלכליות המבוצעות משך תקופה ארוכה, תוך תכנון קפדני והתארגנות מסודרת ותוך שיתוף אנשים רבים בשרשרת הפעולות המבוצעות – מאפיינים אשר נמצא כי התקיימו במקרה הנוכחי. בנוסף, בית המשפט המחוזי ציין כי חלק מהמעורבים בפרשה אינם נמצאים במעצר, ועל כן מצא כי קיים חשש ששחרורו של העורר – אשר לגביו נטען כי הוא הרוח החיה מאחורי הקשר – יאפשר לו לחדש את ביצוע העבירות או עבירות דומות. באשר למפקחים, בית המשפט המחוזי הדגיש כי אף אם יש ביכולתם לפקח על העורר, הרי שתנאי בסיסי לשחרור לחלופת מעצר הוא מתן אמון במשורר. בעניינו של העורר, בית המשפט המחוזי סבר כי לא ניתן לתת בו אמון, נוכח עברו הפלילי; מהות העבירות והיקפן; והתחכום הגלום בהן. על כן, בית המשפט המחוזי דחה את המלצת שירות המבחן ואת בקשת העורר לשחרור למעצר בפיקוח אלקטרוני. מכאן הערר שלפניי.

הערר

11. בעררו, העורר טוען כי בית המשפט המחוזי לא שם ליבו לכך שחומרת העבירה שלעצמה אינה עילה להמשך מעצר מאחורי סורג ובריה, וכי עם חלוף הזמן עליו לבחון האם קיימת חלופת מעצר המגשימה את תכלית המעצר, תוך שפגיעתה בחירות תהא פחותה. לעמדת העורר, בית המשפט המחוזי אימץ בעניינו קביעות בדבר מסוכנות והתאמה לחלופת מעצר, שאותן קבע בנוגע לנאשמים האחרים בכתב האישום קודם לכן, וזאת מבלי לערוך דיון לגופו של העורר והחלופה המוצעת על ידו. בפרט, העורר סבור כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שדחה את המלצות שירות המבחן לשחררו לחלופה, בלי ששמע את העורר ובלי שהתרשם מהמפקחים המוצעים. העורר אף מטיח בבית המשפט המחוזי כי ההחלטה לעצור אותו התקבלה מראש ובאופן שרירותי. לחיזוק טענתו, העורר מפנה לכך שבית המשפט המחוזי דחה את כל הצעותיו לקביעת תנאים נוספים אשר יבטיחו את איון מסוכנותו, וביניהן – הסכמה למימוש מידי של כל נכסיו שנפסו, בהיקף של כ-15 מיליון ש"ח, אם יפר את תנאי החלופה; פיקוח באמצעות חתימה בתחנת משטרה; והתקנת מצלמות אבטחה מטעם המשטרה במקום אליו ישוחרר לחלופה.



12. בנוסף, העורר גורס כי בית המשפט המחוזי שגה בקביעה כי מהעורר נשקפת סכנה לשיבוש הליכי משפט. הוא מצביע על כך שאיש מהנאשמים בכתב האישום לא הואשם בשיבוש, ועל כן, לעמדתו, לא היה מקום לקבוע כי מתקיים חשש כאמור בעניינם. באשר לעילת המסוכנות, העורר סבור כי מעשיו מהווים עבירות כלכליות, אשר אינן מקימות חזקה של מסוכנות, ומשכך קביעה בדבר מסוכנותו חייבת להתבסס על מידע מבוסס ולא על חששות בעלמא, כדי שתצדיק דחייה של המלצת שירות המבחן. בנוסף, העורר טוען כי החריגים של מסוכנות כלכלית אינם נוגעים לנזק לרכוש הציבור או המדינה, או לעבירות שאין בהן חשש כי יגלו למעשים אלימים. לבסוף, לטעמו של העורר, חלוף הזמן בעניינו מהווה שיקול רלבנטי לאיון מסוכנותו, אשר לא קיבל משקל ראוי בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. זאת, בפרט נוכח העובדה כי הוא מצוי במעצר מאז חודש פברואר 2015, כך שהחשש כי ישוב לבצע עבירות הופחת משמעותית. על יסוד כל האמור, העורר מבקש מבית משפט זה להורות על שחרורו לחלופת מעצר, ולחלופין הוא מבקש לבטל את החלטת בית המשפט המחוזי מיום 30.11.2015 ולהורות לו לשמוע את המפקחים המוצעים בטרם יקבל את החלטתו.

13. המשיבה, מנגד, סבורה כי יש לדחות את הערר. המשיבה מדגישה כי על פי עובדות כתב האישום, אשר קיימות ראיות לכאורה להוכחתן, העורר הוא הדמות המרכזית בפרשה והרוח החיה מאחורי הקשר. המשיבה מפנה להחלטות שניתנו על ידי בית משפט זה (השופט א' שהם), בהן נדחו עררים שהגישו הנאשמים 3-5 על ההחלטה לעצור אותם עד תום ההליכים, וזאת נוכח המסוכנות הנשקפת מהם, אשר נקבע כי אינה ניתנת לאיון באמצעות חלופת מעצר (ההחלטה בבש"פ 5112/15 מיום 3.8.2015 וההחלטה בבש"פ 5761/15 מיום 2.9.2015). לגישת המשיבה, אם כך נקבע לגבי מי שחלקם בכתב האישום פחות יותר, הרי שמקל וחומר זהו הדין לגבי העורר. בנוסף, המשיבה מדגישה כי אף אם עבירות המס הקודמות אותן ביצע העורר נעברו בשנים 2002-2005, הרי שמשפטו בגין נערך בסמוך ובמהלך האירועים המתוארים בכתב האישום, וכי הדבר לא הרתיע אותו מלבצע את העבירות המיוחסות לו. משכך, המשיבה סבורה כי אין מקום להתערבות בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

דיון והכרעה

14. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות. למעשה, טענות העורר מתמקדות בשתי סוגיות מרכזיות: מידת המסוכנות הנשקפת ממנו, נוכח טיב העבירות בהן הוא מואשם; והחלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לשחרר אותו לחלופת מעצר או למעצר בפיקוח אלקטרוני, מבלי להתרשם ישירות מהמפקחים המוצעים על ידו.

15. המסגרת הנורמטיבית לדיון קבועה בחוק המעצרים. על פי הוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק, אף כאשר קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של נאשם וקיימת עילת מעצר, בית המשפט יורה על מעצר עד תום ההליכים רק מקום בו "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה". בעקבות חקיקתו של החוק לפיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014 (להלן: חוק פיקוח אלקטרוני),



הוסף לחוק המעצרים סימן ג'1, אשר עניינו מעצר בפיקוח אלקטרוני. בעקבות התיקון, מורה סעיף 22ב(א) לחוק המעצרים כי מקום שבו מוצא בית המשפט כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך הקבועה בסעיף 21(ב)(1) לחוק, עליו לבחון האם ניתן להשיג אותה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני.

16. ההלכה הפסוקה היא כי שקילת האפשרות לשחרור הנאשם לחלופת מעצר טעונה בחינה דו-שלבית: ראשית, בית המשפט יבחן האם חלופת מעצר כלשהי עשויה, ברמה העקרונית, להפיג את המסוכנות המיוחדת לנאשם ולהפחית את החשש לשיבוש מהלכי משפט לרמה מתקבלת על הדעת (ראו: בש"פ 4658/15 פ"פ ישראל נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.7.2015) (להלן: עניין פישר); בש"פ 3648/14 מדינת ישראל נ' עבד, פסקה 7 (22.5.2014)). ככל שקיימת חלופה כזו, בית המשפט יבחן את החלופות הקונקרטיות המוצעות בעניינו של הנאשם ואת מידת התאמתן להשגת התכלית של הפחתת המסוכנות והחשש מפני שיבוש ההליך (ראו למשל: בש"פ 4327/15 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (25.6.2015)). לטעמי, מבחן דו-שלבי זה עומד בעינו גם לאחר חקיקת החוק לפיקוח אלקטרוני, כאשר במסגרת השלב הראשון נבחנת מעתה גם האפשרות כי מעצר בפיקוח אלקטרוני יקהה את מסוכנותו של הנאשם במידה מספקת.

17. כדי לבחון האם קיימת חלופה העשויה להפיג את מסוכנותו של העורר בנסיבות המקרה שלפניי, יש לעמוד תחילה על מידת המסוכנות הנשקפת ממנו. כתב האישום מייחס לעורר עמידה בראשה של קבוצה אשר הוציאה לפועל תוכנית עבריינית שיטתית ומתוככמת, תוך חלוקת תפקידים ברורה ומוגדרת בין חבריה ותוך הפעלתם של אנשים רבים החיצוניים לקבוצה, ככלים להגשמת מטרותיה העברייניות של הקבוצה. כל זאת, מתוך מטרה להונות את רשויות המס בהיקפים של מאות מיליוני שקלים ובעבור בצע כסף. מסכת המעשים המיוחסים לעורר ולקבוצה היא מתמשכת ונפרסה לאורך תקופה של כארבע שנים. כבר נפסק בפסיקת בית משפט זה כי עבירות כלכליות המבוצעות תוך התארגנות של קבוצת עבריינים, באורח שיטתי ומתוכנן, בהיקף כספי ניכר או תוך שימוש באמצעים מתוככמים, עשויות להקים את עילת המסוכנות (ראו: בש"פ 4720/15 בן משה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (28.7.2015); בש"פ 6393/13 שפק נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (20.10.2013) (להלן: עניין שפק). שלא כטענת העורר, הלכות אלו חלות כלשונן גם במקרים בהם המסוכנות היא לקופה הציבורית ולרשויות המס, ואף כאשר אין כל חשש שהעבירות יגלשו לעבירות אלימות.

נוכח העובדה כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר במיוחד לו בכתב האישום, הרי שמתקיימות בו מכלול הנסיבות המפורטות לעיל. בהתאם, מדרג החומרה של העבירות הכלכליות המיוחסות לו הוא גבוה והמסוכנות הכלכלית הנשקפת ממנו לקופה הציבורית היא מהגבוהות. למסוכנות הטבועה במעשיו של העורר, יש להוסיף גם את עברו הפלילי. בתקופה בה בוצעו המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום מושא הליך זה, הוא הורשע בגין עבירות מס אחרות, אשר חומרתן פחותה, אותן ביצע מספר שנים קודם לכן. הרשעות אלו לא הרתיעו את העורר ממעורבות פעילה



בתוכנית עבריינית חמורה יותר, ומקובלת עליו עמדת המדינה כי יש בכך להעיד על זילות החוק ועל חשש מוגבר להישנות העבירות מצדו של העורר.

18. על רקע המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר, אני מוצא כי בצדק קבע בית המשפט המחוזי כי אין בחלופת מעצר או במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להגשים את תכלית המעצר. כידוע, שחרור לחלופת מעצר תלוי, בין השאר, ביכולת לתת אמון בנאשם – כאשר זו מוסקת מעברו, מהתנהגותו במהלך האירועים מושאי כתב האישום ומנסיבותיו הפרטניות של המקרה (ראו: בש"פ 7129/15 מדינת ישראל נ' גפני, פסקה 20 (28.10.2015); בש"פ 6056/14 נחמן נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (23.9.2014)). במקרה שלפניי, בית המשפט המחוזי מצא כי לא ניתן לתת אמון בעורר, וזאת נוכח מהות העבירות, תחכומן, היקפן והתקופה הממושכת בה בוצעו, ולנוכח עברו הפלילי. אמנם שירות המבחן בא בהמלצה חיובית לגבי האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר, אולם כידוע, המלצת שירות המבחן הינה המלצה בלבד, ואין בית המשפט כבול בה (ראו: בש"פ 5727/15 חוטה נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (30.8.2015); בש"פ 475/13 סורוקה נ' מדינת ישראל (20.1.2013)). כפי שפירטתי לעיל, נימוקיו של בית המשפט המחוזי שלא לקבל את המלצת שירות המבחן מקובלים עליו.

19. יתרה מכך, כפי שציין בית המשפט המחוזי, במקרה שלפניי מעורבים אנשים רבים, אשר חלקם אינם מצויים במעצר, וקיים החשש כי המשיב יוכל לשתף פעולה עמם או עם אחרים כדי לשוב ולבצע עבירות דומות – תוך ניצול התשתית והידע אשר נוצרו במסגרת הקשר. יודגש, כי מדובר כאן בעבירות כלכליות, אשר מעצם טיבן ישנו קושי רב למנוע את עשייתן, גם במסגרת חלופת מעצר הדוקה ככל שתהיה (השוו: עניין פישר, פסקה 8; עניין שפק, פסקה 8). בנוסף, על פי עובדות כתב האישום, העורר היה ראש הקבוצה וזה אשר הפעיל את חברי הקבוצה האחרים באמצעות הנחיות – עובדה אשר יש בה להגביר את החשש כי אף תחת פיקוח אלקטרוני יוכל העורר לשוב ולבצע עבירות באמצעות אחרים (השוו: בש"פ 5561/12 מדינת ישראל נ' שירזי, פסקה 4 (31.7.2012)). נסיבות אלו אך מחזקות את המסקנה כי אין במעצר בפיקוח אלקטרוני לאיין את מסוכנותו של העורר, גם בתוספת תנאים נוספים.

20. על יסוד האמור, סבורני כי בשלב זה, אכן לא מתקיימת ברמה העקרונית חלופת מעצר אשר תפיג את מסוכנותו של העורר, ואף מעצר באמצעות פיקוח אלקטרוני לא יסכון. משכך, אינני מוצא כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לשמוע את המפקחים המוצעים מטעם העורר, שכן ההתרשמות מהם היא רלבנטית, ככלל, לשלב השני של המבחן הדו-שלבי עליו עמדת בפסקה 16 לעיל. משכך, דין הערר להידחות.

21. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ו בטבת התשע"ו (27.12.2015).



ש ו פ ט
